

MEGATRENDS

Eqikkaaneq

Maannamut sukkaqisumik silaannaap pissusaata allanngoriartornera naqissusiisumik issittup silaannaanut sunniuteqalersimavoq. Maannamut aammalu siunissami aggersumi issittup silaannaani pissutsit qanoq innerannik paasinninnissamut pingaaruteqarpoq, siumoortumik nassuerutiginnissinnaaneq sulinermi anguniakkat imaluunniit piginnaanermut qaffassaait aammalu najoqqutassat suunerannik.

Pissutsit pisut ilaat ineriartuutipilussuurtut taakkartorneqarsinnaapput nunarsuatsinni sunut tamanut malunniutaallutillu sunniuteqarnerat

peqqutaalluni. Ineriartornerit taakku ima isumaqartigaat, allaat inuiaqatigiit inuit immikkuaartut ataatsimoorfi aqqutigalugit ataatsimut immikkulluunniit silaannaap allanngorarneranik allanngueqataasinnaanermut periarfissanik pilersitsisuullutik. Aammattaaq tassaniippoq inuusugut inooriaatsitsinnik eqqarsariartaatsitsinnillu allanngortitsisinnaaneq.

Maannangaq ineriartuutit qulingiluut ukuusut qulakkeerlugit taakkartorsinnaalersimavagut:

Illoqarfissuanngoriartorneq – Nunarsuarmi aammattaq issittoqarfimmi piousoq

Ineriartorneq aammalu illoqarfissuanngoriartorneq tassaakkajuttarpoq inuiaqatigiit illoqarfimmut annerusumut pilersillugit, eqqarsaatigilluakkamik inuiaqatigiinnik pitsaanerusumik sullissilerneq, aningaasatigut ineriartorneq, inooriaatsimik allanngueq imaluunniit pitsanngorsaaneq. Taakku tamarmik ineriartornermut peqqutaataapput.

Issittumi aammalu piffinni isorartunerusuni inuttussutsimut isiginninniarneq aammalu isumaginninniarneq pilersarpoq. Allangortitsinerimi pitsanngorsaaneq aningaasatigut, inuiaqatigiinni aammalu piorsarsimassutsikkut ilisimasaqarnerulerneq, sammisasaqarnerulerneq, inuiaqatigiinnilu ataqatigiinnermut pitsanngorsaaneq imarai.

Immikkoortortanut aalajangersimasumik anguniakkatut aalajangiunneqartarput, inuit sulersuuneri sumilu najugaqarneri isiginiannarnagit kisiannili kikkuneri, pissaqarniarnikkut atugarisaanit, politikkikkut isumaatigut aammalu kikkunnik sunillu avatangiiseqarneratigut.

Issittumi ineriartupiloornerup sunniutaa piffimmiit piffimmut allaanerussuteqarsinnaaqaq, kisiannili tamani assigiimmik ingerlanneqarluni.

Oqartussaaqataanermi pitsanngorsaait – Ileqqutoqaq sulii piutillugu nutaaq atorunnaartarpoq

Inunngortut amerlassusaasa ikiliartornera peqqutaalluni inuttussuseq annikilliarulersimavoq. Taamaalluni inuiaqatigiit akornanni ukioqqortunerusut amerlanerusutut oqaatigineqarsinnaalluni. Taassuma kinguneraa utoqqaanerisut pisortatigoortumik sullinneqalernerat.

Nunat pineqartut ilaanni inuiaqatigiinni innuttaasut ilaasa nunartik qimallugu aallartarnerat annertusiartorpoq. Tassa ilinniagaqarnissamut periarfissanik ujartuineq tunaartarineqakkajuttarpoq, taamaallunilu inuusuttut amerlanerpaartaat nunaminnit qimagullutik ilinniariartortariqartarlutik.

Misissuinerit takutippaat agguaqatigiissillugu arnat angutinit amerlanerusut nunartik qimallugu aallartartut. Tamanna qularnanngitsumik pitsaanngitsumik sunniuteqartarpoq. Annerusumik inuiaqatigiit akornanni inuuniarnermut malunnaataasarpoq ilaqutariittut inooqateqarsinnaanissamut periarfissat akornuserneqartarmata, soorunalumi aamma ilinniagalinnik nuna sulisoqalernissaanut.

Illoqarfiit amerlanngitsut nutserfigineqartarput. Taakkuunerullutillu ineriartornermik aallutsisut. Suliffeqarniarnikkut, aningaasarsiorniarnikkut, sammisasaqartitsiniarnikkut, kiisalu ilinniarnissamut periarfissanik pitsanngorsaanerit malunnaataateqartillugit inuusuttut amerlanerit nuunnissamut kajumilertarput.

Nunani issittuni ataavartumik aningaasaqarnikkut ikiuineq nunallu pissarititaanik atorluaniarneq attanneqartillugu aningaasaqarniarneq pingaarnertut isigineqartuassaaq

Issittumi nunat nunanut allanut aningaasaqarniarnikkut isumaqatigiissuteqaannassapput. Nunat tamakkerlugit aningaasaqarniarnerani issittumi nunani piorsaaniarneq tapersorsorneqassaaq. Naak ileqqutoqqat malillugit ilaqutariittut eqimattakuutaatullunniit aningaasaqarniarneq immikkut ingerlanneqaraluartoq.

Nunarsuarmi unammiuarneq annertusiartortillugu aammalu sapinngisamik akuutissartaqanngitsunik tunisassiorniarnikkut issittuni nunat inuiaqatigiit inuunerannik ilusilersuiniarnikkut aammalu aningaasaqarniarnikkut eqqugaanerisarput.

Killissaasumut inuuniarnermut atuilluarnermi aningaasatigut pisariaqartitat aaqqiivigineqarsinnaanngillat, atugarissaalernissamullu ineriartortitsitsinissamut naatsorsuutaasinnaanatik.

Issittumi nunani takornariaqarneq qaffassimatillugu takornariani angallassineq pinngortitamut attuumassuteqartoq ingerlanneqartuassaaq.

Siunissami ungasinnermi issittumi nunani, illoqarfimmi nunap pissarititaanik inuuniuteqarfunerusumi suliffeqarfinnik sanaartulernissaq pilernaateqarpoq. Pingaarnarpaatut inissisimasarpoq aningaasaqarniarnermi allannguutaasumik suliffeqarfimmi qaffasinnerpaasunit pisoqaraangat.

Issittumi tunisassaqarniarnikkut nioqqutissiorniarnikkullu ajornakusoorallassaaq, tassani peqqutaammata nioqqutissaqarfiusunut ungasinnera, inuttussuseqarpallaanngimmat aammalu pinngortitaq imaannaanngitsaq najorlugit inuuffimmut.

Silaannarmik mingutsitsineq silaannaallu pissusaata allanngoriartuinnarnerani sakkortuumik issittumi pinggortitamut avatangiisinullu sunniuteqassaaq

Qularnannigsumik siunissami silaannaap kissatsipiloorsimanissaa naatsorsuutigineqarsinnaavoq. Siku, sermeq aalerumaarpoq, imaq qaffakkumaarpoq, ulissuaartarluni aammalu piffiit ilaanni nuna panertupilussuannngorsinnaalluni.

Apeqqutaatinneqarani akornusiisinnaanerinik, inuup uumassusaanik paasisat silaannaap allanngoranneranut atatillugu aalassaataapput. Sunniutit pingaaruteqartut ataatsikkoornerat pisoqataasinnaavoq. Suliniarnermi suleriaatsit nutaat eqqunneqarneranni pisumut sunniuteqarsinnaapputtaaq.

Pinggortitamut tunngassutillit pingaarutilimmik eqqugaasinnaapput silaannaap pissusaata allanngoriartuinnarnera maannakkutulli sukkatigisumik ingerlaannarpat. Taamaakkaluartoq sapinngisamik paasisat nutaat naapertorlugit atortorissaarutit pitsaanerpaamik suliarineqarsinnaanissaat isumagineqarpoq.

Piusut atortorissaarutit taarseruminartut iluaqutaapput. Taamaalilluni aqutsisoqarfimmiit annerusumik isumakuluutaanatik sulinissaq allarpassuarnut aamma periarfissaqalertamat.

Pingaartumik issittumi tamanna atorluarneqarsinnaasaqaaq. Issittoqarfup avataanit mingutsitsineq ingerlatillugu silaannaap pissusaata allanngoriartornera ilutigalugu pisussat ajoqutaariaannaasut annertusiartussapput.

Issittoqarfimmi pisariaqartinneqarpoq siuarsaaqataannissaq isummanillu pinggortitseqataasinnaaneq

Inuiaqatigiit piginnaasaqartillugit »ilisimasanik atuineq« ilinniarnermi angusarissaarnissamat periarfissat amerlatsittarput. Qaffasisumi imaluunniimmi ilinniarnersimaannaraanni siuarsaaqataanermt aqutsisinnaanermullu matup ammarartarput allanngueqataalernissamat akisussaaqataalersinneqarsinnaalluni.

Inunnik isumaginnittoqarfuit, ilinniarnarnermut isumaginnittoqarfuit tassaapput issittumi ilaqutariikkaat malunnartummik saaffiginerulersimasaat. Tamakku isumaginnittoqarfuit pitsanngorsaavigineqassallutik pisariaqarput aammalu piusunut nutaaliupallassinnaaneq amigaatigalugu.

Ilinniagaqarnissamat periarfissat siammasinnerulereratigut pitsanngorneratigullu inuusuttut nunartik qimallugu aallartariaarutissapput taamaalillutik nunaminni sullisseqataanerulersinnaallutik.

Suliffeqarfinnik arnanit suliffigineqarluarsinnaasunik pilersitsinissaq pingaaruteqarpoq.

Issittumi pinggortitap inooriaatsillu allanngoriartornera siuariarnissamat pilersitsiniarnissamullu sunniuteqassaaq

Pitsanngorsaaniarneq anguniagaqarusunnerlu ingerlanneqaraluartoq, oqartussaaqataasunit isummat ineriartornerillu amigaatiginarput.

Pingaarutillit assigiinngitsut najoqqutartalugit piffiit aalajangersimasat sionratigut nuna qerisuusimasat nunataannanngoriartorput, illuliorfigineqarlutillu sanaartorfigineqalerlutik.

Piusunut akuutissartaqaqngitsunik pilersitsiniarsinnaaneq sivisuumik suliniutaasimavoq. Aalisarnikkut suliffeqarfusut ilaatigut namminersortunngorlutik ingerlalersimapput. Rusland namminersorlutik ingerlatsinermi ilaatigut aatsiterinikkut ujarassiornikkullu aningaasanik kaaviiartitsinermi sallinngortitsisimavoq.

Issittumi suliniuteqarnermi atortussanut aningaasartuutit annertuut atuunnerini, ataatsimoornerni annertunerusumik siumoortumik isumagineqarneqassapput.

Uumaatsunik allangortitsineq aningaasaqarniarnermut »saliisuusoq«

Issittumi uumaatsunik nutaangortitsisnaaneq periarfissaqarluppoq tassaniippoq imeq minguitsoq ineriartornermut iluaqutaalluarsinnaasoq.

Nukiliuutit siuariarnissamut ineriartornissamullu apeqquterujussuupput. Issittoq nukiliuutit atortorissaaruteqartissallugu unamminartuuvoq, tassaammat inuttussutisimigut annikinnipilussuusoq aammalu nukiliuutit ingerlatsiffiuniarnikkut ajornakusoortoq.

Aningaasaqarniarnermut »saliinermut« immikkoortut pingasut pingaarnertut taakkartorneqarsinnaapput: Silaannaap pissusaata allangoriartorneranut aammalu avatangiisitigut allanik illersorsinnaaneq, uumaatsoqarniarnikkut atuinermik pitsanngorsaaneq, kiisalu uumaatsulerinermik suliffeqarniarnikkut suliffissualionnissamillu pitsanngorsaanaissaq.

Issittumi nunani illoqarfissuannngoriartortarnerit pisartillugit piusunit eqqakkanit akuutissarujussuaq tamaangaannarneqartarpoq. Ineriartorsinnaanermut nassaarsiornikkullu pitsanngorsaaneq pilersinneqassappat atortussanik atoqqiineq sipaarnerlu piviusunngortinneqartariaqarpoq, taamaalilluni nukiliuutit pilersitsiniarnermut sakkussat amerlatsissammata.

Ineriartortitsiniarnikkut piviusunngortitsiniarnikkullu pitsanngorsaatinut periarfissanik ammartoqarpat kingunerisinnaasaannut ilaatigut pitsaangitsunut aamma ammartoqassaaq

Maannamut naatsorsuutigalu takuneqarsinnaalluurtumik ineriartornerup iluani immatigut assartuussinerit annertusineqartussat kingunipiloqartitsisnaapput, pinngortitamut avatangiisinullu.

Piffiit ilaannut tassa taakkuernerusunut nunarsuarmioqatigiinnut avammut attaveqarnerusunut, inuttussutisimik qaffaaffiusinnaajumaarput, illuatungaagullu aamma akissaqarniarneq apeqqusernarluunilu akornutaajumaarpoq.

Tunisassiornikkut siuariarnissamut periarfissanik tigooraanissamut pitsanngorsaataaassaaq, kisiannili issittumi piffinni minnerusuni takornariaqarnikkut uumasoaqarniarnikkullu akornusiisuussalluni. Aalajangersaaneq akeqarpoq, unnuisarfiit akeqarput, ajornakusuussaarluni aningaasaqarniarnikkut tassuuna pitsanngortitsiniarsinnaanissaq. Taamaalillunilu aamma inuiaqatigiinni inuunerisamut pitsanngorsaaniarneq sunnigaaqataassalluni.

Sumiluunniit piffinni atortorissaarutitigut attaveqarniarneq akikinnerulissaq, illuatungaani inuttaasuniit pisortanut attaveqarniarneq imaluunniit saaffiginnissinnaaneq ajornakusoornerulissalluni. Piffiit ilaanni angallannermik pisoqarfusuni oqaloqatigiinniarneq aammalu pisortanut attuumassuteqarnermut akornusiinnaavoq.

Sunniuteqarsinnaaneri ataatsimut isigalugit inuttunerusuni inuiaqatigiit iluanni apeqquterujussuannngorpoq ilumut inuiaqatigiit namminneq qinigarineraat imaluunniit pinngitsaaliissutaanersoq. Nunarsuarmioqatigiinnut avammut ammassalluni imaannaangilaq.

Nunarsuarmioqatigiinni issittormiut nutaajupput

Issittormiut maanna matoqqasumi immikkut ikkunnaarput. Maannami nunarsuarmioqatigiinnut ilaasortannngorsimapput ilaatigut qitiutinneqarlutik sammeneqartarlutik aammalu nunani allani nunarsuarmilu sukumiisumik piusunit sunnigaanissaannut qaninnerulersimalluni.

Nunarsuarmi soqutiginnilerup annertusinerani soorunami oqaloqatigiinniarnikkut ilikkagaqarniarneq aammalu pisariaqartitsineq akornutaalersinnaavoq. Tamanna pitsaasumik aaqqiivigineqarnissaanut pisortatigoortumik aqutsisunit isumagineqartussaavoq. Atortorissaarnikkut ineriartorneq tapersorsorneqassaaq taamaalilluni malinnaaneq naligeeqatigiissinnaanerlu pilersinneqassammata.

Ajornanngitsuinnaannnginnerup sukkanerullu pisariaqartiffiusuni tapersorsorfigineqarneri allannguutaasumik pitsanngorsaataanermut kaammattuutaasimapput. Maanna ineriartorniariarnep nunallu siuariarnissamik ineriartornissamillu pisariaqartitsisut nunarsuarmioqataasunit tamakkiisumik isigalugu isiginiarneqalersimapput.

Ataatsimut isigalugu ilisimasaqassutsikkut ilisimaarinnilluarnissaq pisariaqarpoq. Ineriartornerup suut imarinerai, qanoq ingerlariaaseqarnera, taassumalu kingunerisinnaasai alloriartigani ilisimaarilluarnissai pingaaruteqarput. Tassani pineqarpoq maannamut angusassat aammalu siunissami aggersumi angusassat eqeersimaarfiginissaat.

norden

Nordisk Ministerråd

Ved Stranden 18
DK-1061 København K
www.norden.org

ANP 2011:714 • Layout: Erling Lynder • Print: KailowExpress • Printed in Denmark • Copies: 500
Photos: Emil Møller Rasmussen, ÍSTAK Ltd., Johanna Roto, Kim Eriksen, Klaus Georg Hansen, Leif Josefsen, Marianne Reisby Aarø-Hansen, Rune Johansen, Sigrid Rasmussen, Søren Bitsch, Rasmus Ole Rasmussen